

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд на **Кевин Майкъл Стивънсън**

„Философията на настоящето като ценност: феноменологични, етични, антропологични и терапевтични аспекти“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 2.3. Философия (Философия с преподаване на английски език)

От: доц. д-р Веселин Христов Дафов, Софийски университет „Свети Климент Охридски“

Кевин Стивънсън предлага едно мащабно изследване на „настоящето“ от гледна точка на философията и по-специално с оглед на възможностите, които феноменологията ни открива при осмислянето на сложната реалност на човешката субектност, в този случай взета като „аз“. И още тук може да се отбележи отличната философска образованост и ерудираност, която колегата Стивънсън показва, и която му позволява да представи различни гледни точки и аргументи при обсъжданите теми.

Тематизирането на „настоящето“ като ценност, от гледна точка на онтологията, има своите най-дълбоки основания в осмислянето на действителността, на актуалността. В този най-тесен смисъл не е възможно претенцията за „де-обективизиране“ на „настоящето“ да бъде реализирана, без да се навлезе в допълнителни определености на предметността (обектността) и на настоящето (макар и мислене през време).

Очевиден е патосът на колегата Стивънсън да предостави на философското осмислянето на „настоящето“ нещо повече от мисленето на действителност и в този смисъл на обектност. Мисля, че са изведени

редица успешни аргументи, които показват недостатъчността на мисленето, сведено до мислене на обекти, тогава когато през феномена на времето, с акцент на настоящето, се навлиза собствено в мисленето на човешкото битие – било като „аз“, било като „себе си“, било като „личност“.

И заедно с това следва да се отбележи и главният недостатък на работата, който обаче не се отразява на дисертабилността на текста: След отличното показване на недостатъчността на мисленето през обектност по отношение на човешкото битие и изискването за де-обективизация, Кевин Стивънсън, разчита, че от това едва ли не автоматично следва стъпката в посока на „хуманистичното“ мислене. Доколкото отказът от обективистко мислене може да се разложи в мислене през неопределено (налично) битие, или дори най-абстрактно мислене, без връзка с реалността на предметите, то от този отказ не следва непременно напредък в осмислянето на човешката субектност. Неслучайно в работата на Кевин слабо са отразени темите, пряко свързани с конкретното мислене на човешкото „настояще“, като включващо бъдещето именно по силата на своята „човешкост“, каквито са темите за откривателството, новаторството, творчеството и проекторското.

Особено интересна в тази връзка е последната част от дисертацията, където, редом с достоинства на философското мислене за отключване на терапевтични процедури и функции, все пак се остава на едно все още абстрактно ниво, доколкото именно не се разгръщат горепосочените теми. Философията има ключово значение за терапията не просто по отношение на настроеността на човешкото битие и ориентирането към възстановяване и лечение, а единствена ни предоставя единството на човешкото битие в отделни действителности, пък били те и процедури или техники.

Познавам Кевин Стивънсън откакто стана студент в магистърската програма по „Философия“ в Софийския университет и мога да кажа, че още тогава правеше впечатление на сериозен и задълбочен колега с интереси в областта на онтологията и феноменологията. В качеството си на научен ръководител на Кевин Стивънсън трябва да заявя, че дисертационният труд е разработван автономно и оригинално.

Приемам четири от петте посочени от автора приноси момента в дисертацията. Оставам скептичен по формулировката на втория принос – по отношение на философия на науката. Изразявам несъгласие с този принос и не приемам оценката и обобщенията по отношение на обективацията, която се постига чрез науката, да се свежда и тълкува непременно като статична. Освен това от никъде не следва, че светът на статичното и обективното не може да бъде в жизнения свят. По-скоро задачата тук е да се покаже сферата на валидност на науката в жизнения свят на човека, а не да бъде изключена от него. Защото когато на човек му се наложи да използва инструменти или техники, той разчита именно на тяхната обективност и устойчивост в рамките на собствената им определеност.

В заключение давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да присъди на Кевин Стивънсън образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3 „Философия“.

26 септември 2017 година

Становище:

Доц. д-р Веселин Дафов